

Tillsammans når vi målen till 2020

– kortversion av Örebro läns energi- och klimatprogram

VISION

År 2050 är Örebro ett län utan nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären.

VI HAR SOM MÅL ATT:

År 2020 har utsläppen av växthusgaser i Örebro län minskat med minst 25 procent jämfört med 2005.

År 2020 använder vi energin i Örebro län 20 procent effektivare jämfört med 2008.

År 2020 utgör mängden tillförd förnybar energi som exempelvis vindkraft, bioenergi och solenergi minst 60 procent av den totala energianvändningen i Örebro län.

Tillsammans ökar vi takten i klimatarbetet!

Klimatfrågan är för de flesta av oss tung och svår-gripbar. Därför behöver vi påminna oss om att det också händer mycket positivt och att det finns ett engagemang för att skapa ett hållbart samhälle till kommande generationer. Det är där vi kan hämta kraft och inspiration.

Låt oss även se klimatfrågan som en möjlighet för oss att hitta nya vägar till utveckling av Örebro län. Med vårt attraktiva logistikläge har vi goda förutsättningar att bidra till minskad klimatbelastning och samtidigt skapa nya arbetstillfällen. Investeringar i förnybar energiproduktion och ny hållbar teknik kan skapa förutsättningar för människor att bo och verka i hela länet.

Irén Lejégren
Regionråd (S)
Ordförande i regionstyrelsen
Regionförbundet Örebro

Genom aktivt samarbete mellan företag, universitet, offentlig sektor och andra organisationer kan vi skapa ett positivt innovationsklimat där nya idéer får bärkraft och spridning. Offentlig sektor ska vara en förebild och visa på vägar till handling.

Det här är en nedkortad version av energi- och klimatprogrammet för Örebro län 2013-2016. Här lyfter vi fram programmets sex olika insatsområden: bostäder och lokaler, företag och industrier, transporter, livsmedelsproduktion, energiförsörjning och konsumtion. Läs och se vad du kan göra. Ingen kan göra allt, men tillsammans kan vi alla göra något.

Rose-Marie Frebran
Landshövding
Länsstyrelsen i Örebro län

NULÄGE En tredjedel av länets energianvändning sker i sektorerna bostäder, lokaler och service. I Sverige har framför allt energianvändningen i småhus minskat. Flerfamiljshus byggda mellan åren 1941 och 1970 är i behov av omfattande renoveringar.

ÅR 2020

Energieffektivare hus och lokaler har sparat energi

År 2020 finns det ingen villa eller lokal i Örebro län som värms upp med olja. Detta har inneburit 38 000 ton mindre koldioxidutsläpp varje år, jämfört med 2008.

Hus som byggs i Örebro län byggs med stränga energikrav. Det är länets kommuner, kommunala fastighetsbolag och privata bolag som har ställt sig bakom de strängare kraven.

Den kommunala gatubelysningen i länets kommuner har ersatts med energieffektiv och smart belysning.

Fram till år 2020 har det pågått en intensiv aktivitet ute bland länets företag och fastighetsägare, idrottsföreningar och organisationer. Genom att kartlägga sin energianvändning har många kunnat minska sin energianvändning betydligt. Förutom att klimatpåverkan minskat har energieffektiviseringen bidragit till bättre ekonomi och stärkt konkurrenskraft.

De många bostäder som byggdes i miljöprogrammet på 1960-talet renoveras nu för fullt. Renoveringarna bidrar till att energianvändningen i husen minskar. Renoveringarna bidrar också till många arbetstillfällen.

*Bygga ett
energieffektivt hus...
Göra en energikartläggning
av fastigheten...*

DET HÄR SKA VI GÖRA I ÖREBRO LÄN TILL 2020

Fossilfri uppvärmning

MAL År 2015 har oljeanvändningen för uppvärmning minskat med 60 procent från 2008.

Nybyggnation och renovering mot nollenergihus

MAL År 2015 har offentlig sektor gått före och antagit gemensamma och strängare energikrav än Boverkets byggregler (BBR) vid egen nybyggnation och renovering samt samarbetar om gemensamma modeller som medför energieffektivare nybyggnation vid exploatering av egen mark.

Energieffektiv belysning

MAL År 2015 har elanvändningen till kommunal gatubelysning minskat med 25 procent jämfört med 2008.

Energieffektiva lokaler för service, handel, idrott med mera.

MAL År 2015 har minst 100 anläggningar/företag deltagit i aktiviteter som exempelvis energikartläggningar och minskat sin energianvändning och klimatpåverkan.

Information och utbildning för ökad energieffektivitet

MAL År 2015 har ett regionalt energikompetenslyft påbörjats för ökad kunskap hos anställda inom bygg- och fastighetssektorn.

NULÄGE Industrin står för en stor del av energianvändningen i Örebro län. Fortfarande finns stora besparingar att göra ute på företagen.

ÅR 2020

Sparad energi har gett stärkt konkurrenskraft

Industrierna i Örebro län har arbetat hårt för att effektivisera sin energianvändning. Effektivare styrsystem har minskat energianvändningen och skapat en jämnare elanvändning. År 2020 använder industrin hälften så mycket olja som de gjorde tolv år tidigare. Förutom att industrierna gjort en insats för klimatet har de fått minskade energikostnader och stärkt sin konkurrenskraft.

Intresset hos näringslivet är fortfarande stort för att arbeta med energieffektivisering. Flera av länets företag har deltagit i projekt som gett dem ökad kunskap om vinsterna med energieffektivisering. Arbetet har också lett till nya innovationer och flera arbetstillfällen.

*Jag energieffektiviserar
mitt företag och stärker
konkurrenskraften...*

DET HÄR SKA VI GÖRA I ÖREBRO LÄN TILL 2020

Ökad kunskap om energieffektivisering

MAL År 2015 har Örebro läns företag ökat kunskap om möjligheter att minska klimatpåverkan och möjligheter att effektivisera energianvändningen.

Mer energifokus vid miljötillsyn av verksamheter

MAL År 2015 har fokus ökat på energieffektiviseringsåtgärder vid miljötillsyn av verksamheter i Örebro län. Tillsynsprojekt med inriktning på energieffektivitet är utförda vid både tillstånds- och anmälningspliktiga verksamheter.

NULÄGE Transporter står för över 37 procent av utsläppen av växthusgaser i Örebro län. Ungefär hälften av alla bilresor är kortare än fem kilometer och många skulle kunna ersättas med gång, cykel eller kollektivtrafik.

ÅR 2020

Biltrafiken har minskat

År 2020 har kollektivtrafiken ökat och vi har minskat vårt resande med bil. Minst fyra av tio resor som är kortare än fem kilometer sker med gång, cykel eller kollektivtrafik. Länets tåg och bussar drivs av förnybara drivmedel eller el.

I många av länets kommuner finns bilpooler där medlemmarna kan hyra miljöklassade, utsläpps-nåla och trafiksäkra bilar till de resor som kräver bil. Det finns även organiserade system för samåkning. Systemen är enkla, människor åker tillsammans till sina jobb, istället för att sitta ensamma i sina bilar. Ny teknik har minskat behovet av tjänsteresor.

Kommunernas fysiska planering är integrerad med den regionala planeringen av infrastruktur och kollektivtrafik. Ny bebyggelse placeras där det redan bor människor och nära befintlig kollektivtrafik. Det finns också en god planering för att bygga ut cykelvägar i hela länet.

*Jag fortsätter cykla
och har nära till bussen...*

DET HÄR SKA VI GÖRA I ÖREBRO LÄN TILL 2020

Förbättrad kollektivtrafik

MAL År 2015 har antalet resor med kollektivtrafik i Örebro län ökat med 14 procent jämfört med 2010.

MAL År 2015 sker 25 procent av arbetspendlingen med kollektivtrafik.

MAL År 2015 har klimatpåverkan från länets kollektivtrafik minskat med 20 procent jämfört med 2010.

MAL År 2020 ska länets kollektivtrafik drivas till 100 procent av förnybara drivmedel eller el.

Ökad andel fordon som drivs med förnybara drivmedel

MAL År 2015 ska 40 procent av alla nyregistrerade personbilar i länet kunna drivas med förnybara drivmedel eller el.

Minskat transportarbete med personbilar

MAL År 2015 ska det finnas bilpooler i hälften av länets kommuner samt system för organiserad samåkning i minst tre kommuner.

MAL År 2020 sker minst 40 procent av resorna som är kortare än fem kilometer i länets större tätorter med gång, cykel eller kollektivtrafik.

Fysisk planering för hållbara transporter

MAL År 2015 finns väl utvecklad samverkan mellan kommunernas översiktsplanering, detaljplanering, länstransportplanen och länets planering för kollektivtrafik.

MAL År 2015 sker större etableringar av ny bebyggelse företrädesvis i tätorter som har ett grundläggande serviceutbud och en stabil eller ökande befolkning.

NULÄGE Trenden i Sverige är att utsläppen från godstransporter ökar. Lastbilar står för cirka två tredjedelar av godstransportsektorns utsläpp.

ÅR 2020

Smart logistik ger färre utsläpp

År 2020 har Örebro län blivit Skandinaviens logistikcentrum. Länets centrala och strategiska läge har lockat många logistikintensiva företag att etablera sig. Det har gjort att de totala transportavstånden minskat. Smarta logistiklösningar har utvecklats och effektiviteten i godstransporterna har ökat.

Den offentliga sektorn ställer numera pådrivande krav på klimateffektivitet vid sina upphandlingar. Detta har lett till smartare transportlösningar och minskade utsläpp.

Maskinförare som arbetar åt stat och kommun har genomgått utbildning i sparsam körning. Genom att köra sparsamt har utsläppen från arbetsmaskiner minskat med över 150 000 ton koldioxid per år. Det motsvarar nästan tio procent av den koldioxid som arbetsmaskiner släpper ut under ett år.

DET HÄR SKA VI GÖRA I ÖREBRO LÄN TILL 2020

Klimat effektiva godstransporter

MAL År 2015 har alla åtgärderna i Örebroregionens handlingsplan för klimat effektiva godstransporter påbörjats.

MAL År 2015 ställer offentliga organisationer krav på klimat effektivitet. Kraven följs upp vid upphandling av transporttjänster.

Klimat effektiva arbetsmaskiner

MAL År 2015 ställer offentliga upphandlare av tjänster med arbetsmaskiner krav på att maskinförare genomgått utbildning i sparsam körning.

MAL År 2015 ställer offentliga organisationer krav på klimat effektivitet. Kraven följs upp vid upphandling av tjänster med arbetsmaskiner.

NULÄGE Utsläpp av växthusgaser från jordbruk i Örebro län har stadigt minskat. Det beror till stor del på att jordbruksproduktionen gått ner och att antalet kor har minskat. En utmaning är att öka livsmedelsproduktionen i länet och samtidigt minska utsläppen.

ÅR 2020

Ett klimatsmart jordbruk i framkant

År 2020 har utsläppen av växthusgaser från jordbrukssektorn i Örebro län minskat med 20 procent jämfört med 2005.

Länets lantbrukare har genom rådgivning och utbildning minskat sina utsläpp av växthusgaser, minskat övergödningen och minskat användningen av växtskyddsmedel.

Ökad samverkan mellan forskare och lantbrukare har gett ett klimateffektivare jordbruk. Över hälften av länets mulljordar odlas enligt de metoder

som forskningen anser bäst ur energi- och klimatsynpunkt. Länets lantbrukare spelar en viktig roll och bidrar till kunskap och faktiskt förändring.

Odlingsmetoderna har utvecklats, vilket har gjort att utnyttjandet av kväve och inbindningen av kol har ökat. Länets jordar används på ett klimatsmart sätt efter förutsättningar och jordart.

*Handla lokalt från
länets lantbrukare...
Odling mer grönsaker...*

DET HÄR SKA VI GÖRA I ÖREBRO LÄN TILL 2020

Minskad klimatpåverkan genom rådgivning, utbildning och tillsyn

MAL År 2015 har odlingsmetoderna i Örebro län förbättrats så att utnyttjandet av kväve och inbindningen av kol i odlingsystemet ökar.

Forskningsgrundade odlingsmetoder på mulljordar

MAL År 2020 brukas 50 procent av mulljordarna i Örebro län i enlighet med de metoder som forskningen framhåller som bäst ur energi- och klimatsynpunkt.

NULÄGE Det nationella målet för 2020 är 50 procent förnyelsebar energi. Det har vi redan uppnått. Nu siktar vi på 60 procent!

ÅR 2020

Solklara val sparar energi

År 2020 har solenergi slagit igenom i hela Örebro län och på många hustak sitter solceller som producerar el till hushållet. Den el som husägaren inte använder kan säljas vidare till kraftbolag. På många tak sitter också solfångare som under vår, sommar och höst ger varmvatten och kan bidra till uppvärmningen av huset.

När det blåser snurrar länets många vindkraftverk. De senaste åren har över 100 nya vindkraftverk satts upp.

Genom att effektivisera länets befintliga vattenkraftverk har vi fått ut mer förnybar energi.

År 2020 drivs allt fler fordon av lokalt producerad biogas. Biogasen framställs genom att invånarna i länets kommuner lämnar in sitt hushållsavfall. Avfallet går till biogasanläggningar som framställer biogasen.

Pellets från de stora skogarna i Örebro län värmer villor, företagslokaler och andra fastigheter. Oljan är i stort sett helt borta som uppvärmningskälla.

Den ökade produktionen av förnybar energi har förutom att minska klimatpåverkan skapat tillväxt och nya arbetstillfällen.

*Solceller på taket...
Köpa andelar i vindkraftverk...
Kompostera
hushållsavfallet...*

DET HÄR SKA VI GÖRA I ÖREBRO LÄN TILL 2020

Nyinstallation av solenergianläggningar

MAL År 2020 är den årliga solelproduktionen 5 GWh i Örebro län.

MAL År 2020 är den årliga solvärmeproduktion 50 GWh i Örebro län.

Utbyggnad av vindkraft

MAL År 2020 är den årliga vindkraftsproduktionen 320 GWh i Örebro län.

Effektivare vattenkraft

MAL År 2020 är den årliga vattenkraftproduktionen 400 GWh i Örebro län.

Ökad biogasproduktion

MAL År 2020 är den årliga biogasproduktionen 180 GWh i Örebro län.

MAL År 2016 har kommunerna och landstinget insamlingsystem för matavfall. Matavfallet från verksamheterna går till biogasframställning.

Mer biobränslen

MAL År 2020 är den årliga energiproduktionen med hjälp av förnybara fasta bränslen 3600 GWh i Örebro län.

Mer förnybar fjärrvärme

MAL År 2020 är 90 procent av fjärrvärmeproduktionen baserad på förnybara bränslen i Örebro län.

NULÄGE Svensk konsumtion genererar utsläpp av växthusgaser, både i Sverige och i andra länder. Varje år slängs också stora mängder mat, bland annat inom offentlig verksamhet.

ÅR 2020

Vi konsumerar smartare och har bättre livskvalitet

År 2020 har kök och verksamheter i länets kommuner och landsting god kunskap om klimatsmart livsmedelskonsumtion. Andelen säsonganpassade och klimatsmarta råvaror har ökat i skolor, sjukhus och på äldreboenden. Leveranserna kommer ofta från närbelägna lantbrukare, för att minska transporter och öka kunskapen om vad maten innehåller.

Matsvinnet har minskat och god kunskap om vikten av att inte slänga mat, finns från minsta förskolebarn och upp i åldrarna. Barnen tar med sig kunskapen hem och påverkar sina föräldrar.

Offentliga organisationer föregår med gott exempel och har som policy att erbjuda klimat- och energismarta matval vid representation och konferenser.

Lokalproducerad mat efterfrågas och flera av länets restauranger har lokal mat på menyn.

En ökad satsning på närturism har givit resultat. Människor upptäcker naturen och kulturen på hemmaplan och väljer att turista i Sverige framför en utlandssemester. Detta har skapat många arbetstillfällen hos upplevelsearrangörer, naturturismföretag och inom hotell- och restaurangbranschen.

*Slänga mindre mat...
Turista på hemmaplan...*

DET HÄR SKA VI GÖRA I ÖREBRO LÄN TILL 2020

Klimatsmart livsmedelskonsumtion och mindre matsvinn

MAL År 2015 har minst 20 offentliga kök och verksamheter i länets kommuner och landsting deltagit i projekt som bland annat syftar till att utveckla och sprida metoder för klimatsmartare livsmedelskonsumtion och mindre matsvinn.

MAL År 2015 har offentliga organisationer i Örebro län infört en policy angående klimat- och energismarta matval vid representation och konferenser.

Klimat effektiv konsumtion

MAL Minskad klimatbelastning från konsumtion av varor.

Ökad näraturism

MAL Minskad klimatbelastning från fritidsresor.

Attraktiv omställning

MAL Ökad attraktivitet för en klimatsmartare livsstil och ett klimatneutralt samhälle.

Hur går vi vidare?

Energi- och klimatprogrammet tar sikte på år 2020 och innehåller mål som vi alla behöver jobba mot för att minska uppvärmningen av vår planet. Förslag till åtgärder som bör genomföras under 2013–2016 finns i programmets åtgärdsbilaga.

Regionförbundet Örebro och Länsstyrelsen i Örebro län ska samordna, underlätta, inspirera och skapa förutsättningar för ett lyckat genomförande av energi- och klimatprogrammet.

Med ett öppet förhållningssätt och i dialog med länets kommuner, organisationer och näringsliv vill vi skapa de bästa förutsättningarna för att vi tillsammans ska kunna åstadkomma konkreta resultat.

VILL DU LÄSA HELA ENERGI- OCH KLIMATPROGRAMMET?

Du hittar energi- och klimatprogrammet i sin helhet och de exakta målformuleringarna på våra respektive webbplatser. Här hittar du också programmets åtgärdsbilaga och underlagsrapport.

Regionförbundet Örebro:

www.regionorebro.se/energiprogram

Länsstyrelsen i Örebro län:

www.lansstyrelsen.se/orebro/energiprogram

Regionförbundet Örebro
701 83 Örebro

TFN 019-602 63 00

BESÖKSADRESS
Forskarvägen 1, Örebro

E-POST regionorebro@regionorebro.se
www.regionorebro.se

Länsstyrelsen i Örebro län
701 86 Örebro

TFN 019-19 30 00

BESÖKSADRESS
Stortorget 22, Örebro

E-POST orebro@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/orebro